

1^e zondag vasten A (200301) – Homilie

Zusters en broeders,

Deze eerste vastenzondag valt samen met de opname van onze catechumenen. Een toeval? Zeker niet. Voor ieder van ons is de tijd van opgang naar Pasen een gelegenheid om ons christelijk engagement in herinnering te brengen, om met nieuwe ijver het evangelie te beluisteren en te beleven. De lezingen van de vastentijd zijn één lange doopselcatechese naar Pasen toe. We zullen ze dus in ons opnemen, en niet alleen voor ons, maar ook in eenheid met onze catechumenen.

De eerste boodschap die wij ontvangen in de evangelielezing van vandaag betreft beproeving, en dit vanaf de eerste zin: Jezus wordt door de Geest naar de woestijn geleid *om beproefd te worden*. De keuze van deze lezing lijkt logisch als je bedenkt dat de vasten precies een proefperiode wil zijn. Maar de beproevingen in ons leven beperken zich niet tot de vastenperiode. We maken beproevingen door ons leven lang! Niemand ontsnapt eraan (ook niet de mensen die de gelukkigste indruk geven). Hoe vaak horen we niet: “God, waar heb ik dat verdiend? Waarom moest ik bedrogen worden in bepaalde personen? Waarom ben ik zo zwaar ziek? Of waarom heb ik mijn werk verloren? Waarom word ik als vreemdeling vermeden als een bedreiging?” Ook wat anderen meemaken kan voor onszelf zwaar gaan wegen (ik denk bijvoorbeeld aan de gevolgen van zelfdoding voor de andere leden van de familie). Het zijn even zovele situaties van reëel lijden, die altijd al ook het geloof beproefd en zelfs in vraag gesteld hebben. Voor sommige mensen werd het teveel. Ze hebben afgehaakt.

Maar het evangelie gaat nog verder. We worden door God zelf de beproeving ingestuurd. In ieder geval was het zo voor Jezus: “*Daarna werd Jezus door de Geest naar de woestijn gevoerd om door de duivel op de proef gesteld te worden*”. Het klinkt bijna als een uitdaging. Niet alleen laat God de beproeving toe, maar zijn Geest (Hijzelf dus) *leidt* Jezus naar de woestijn *om beproefd te worden*! En dan bidden wij in het Onze Vader: “*Breng ons niet in beproeving*”! Is dat niet een onoverbrugbare tegenstelling?

Om te begrijpen waarover het gaat moeten we terug naar de bijbel. De beproeving is een ruimer begrip dan de verleiding, de bekoring tot het kwaad. God wil het kwaad niet en kan dat niet willen. Het kwaad is Hem vreemd. Maar in veel situaties kiezen we op de een of andere manier inderdaad ook voor of tegen Hem. Jezus *brengt* ons het goede en is ons *voorbeeld*. En dat precies trekt ons aan in zijn persoon en in het evangelie. Ik las de aanvragen die onze catechisten tot mij gericht hebben om gedoopt te mogen worden. In verschillende brieven werd het verlangen uitgedrukt om een goed mens te worden zoals Jezus. Zowel bij Aenea die pas veertien jaar oud is, als bij Laurent een wetenschapper die zich de vraag stelt naar het *waarom* van de *realiteit* en dan tot de conclusie komt: iets is "*niet omdat het is, maar omdat het goed is*". En hij voegt er wijs aan toe: "*Door gelovig in het leven te staan, ben ik nu steeds op zoek naar dit Goede en probeer ik actief dit Goede in de wereld te brengen. Het is er al, maar het vraagt om steeds vermenigvuldigd te worden.*" Welnu, dat goede wordt vroeg of laat op de proef gesteld en bewijst zijn soliditeit maar in de beproeving. Ja, een goed mens wordt noodzakelijk op de proef gesteld. Het is tevens een manier van kiezen tussen God en het kwaad.

Wat opvalt is echter niet alleen dat we onmogelijk aan beproevingen kunnen ontsnappen. Dat weten we maar al te goed. We moeten ons inderdaad niet verwonderen dat ons leven – ook ons geloofsleven – er een is van "*vallen, opstaan en weer doorgaan*", zoals catechumeen Madelon het verwoordde. Maar we vinden het wellicht moeilijk te begrijpen dat God niet alleen beproevingen toelaat maar dat Hij er ons toe brengt. Hij is de handelende persoon. Het is belangrijk om hier twee elementen op te merken. In het evangelie van vandaag voert de *Geest* Jezus in de woestijn, maar *Satan* stelt Hem op de proef. Dit onderscheid tussen God en de Kwade, laat ons toe ook het Onze Vader in dezelfde zin te interpreteren. God is niet de verleider. God kan wel de beproeving toelaten en dan bidden wij: "*brenge ons niet in een situatie waarin de kracht van het kwade sterker is dan wij*".¹ Ik zei al dat de beproeving op zich niet noodzakelijk een verleiding is. Waarin bestaat de bekoring dan wel?

¹ Deze formulering komt van Gerhard Lohfink, *Het Onze Vader opnieuw uitgelegd*. Halewijn, 2015³, hfdst. 9.

Precies in de keuze die wij moeten maken tussen: naar God toe gaan en op onszelf terugvallen. Eigenlijk gaat het om onze *roeping*. We zien dat duidelijk in de evangelieëzing. Jezus wordt niet *zomaar* op de proef gesteld met om het even wat, alsof het ging om een hindernissenkoers. Nee, zijn *roeping* wordt bevraagd, op de proef gesteld. Jezus wordt driemaal bekoord. Daarmee lijkt de stock uitgeput. Telkens gebruikt de duivel de *Schrift* om Hem te *doen vallen*. Maar telkens gebruikt Jezus de *Schrift* om de bekoring te *overwinnen*.

De eerste bekoring kunnen we noemen zelfvoldaanheid. "Denk toch eerst aan jezelf, zonder anderen nodig te hebben". Bijbels uitgedrukt: maak van stenen een brood en dan red je jezelf zonder iemand anders van doen te hebben.

De tweede bekoring is schitteren voor de anderen: "Zoek vooral jouw reputatie en succes". Bijbels uitgedrukt: spring van de tempel en ze zullen nogal wat opkijken naar jou.

De derde bekoring is machtsmisbruik: "Neem de macht, en onderwerp de anderen aan jouw wil". Bijbels uitgedrukt: "Ik, de duivel, leg heel de wereld aan jouw voeten, als je mij maar aanbidt".

We weten waartoe zelfvoldaanheid, onbegrensde ambitie en machtsmisbruik leiden. Onze wereld lijdt er geweldig onder. De verleiding bestaat overal, tot in de kerk. Niemand ontsnapt aan de bekoring en er zijn momenten dat we teveel toegeven. Nochtans komt de ontgoocheling vroeg of laat. Zoals Madelon het ons maandag 11. zei in onze bijeenkomst met de catechumenen en catechisten: "*al snel blijkt dat vele zaken, zoals macht, geld en succes, niet de droogte van binnen kunnen weg nemen. We willen ons laten leiden door het stromende water dat ieder mens zo hard nodig heeft en waarvan Jezus zegt dat Hij het ons wil geven.*" Vandaag zegt de liturgie ons dat Jezus zelf de verleiding gekend heeft zijn roeping te misbruiken voor Hemzelf. Maar Hij heeft *weerstaan* en Hij heeft dat *gedaan* door *Gods woord*. Ook wij kunnen stand houden in de beproevingen door te steunen op Gods woord. Het belang van de bijbel is trouwens iets dat de meesten van onze kandidaat-dopelingen getroffen heeft. Of zoals verschillende catechumenen het uitdrukten (ik kopieer de woorden van Sanne) : We worden gedoopt *om volgeling van Jezus te worden en "ik wil daarom weten wat Jezus van mij verwacht"*. Door het doopsel wandelen we in het licht en hebben we deel aan Jezus' leven.

“We mogen zijn licht uitstralen” (zei Ruben). En Mary : “Gods kracht kan zich in ons tonen”.

Beste vrienden, de scène van Jezus die bekoord wordt is dus voor ons in de eerste plaats een bemoedigende en blijde boodschap. Ons doopsel maakt ons deelgenoot aan de kracht van zijn goedheid en liefde. Wij willen onze catechumenen omringen met dezelfde goedheid en liefde, opdat zij die verder mogen zetten en zo het Rijk Gods helpen te verwerkelijken. Ik wens aan iedereen een mooie vastenperiode, en een echte opgang naar Pasen. En ik wens natuurlijk onze catechumenen een goede voorbereiding van hun doopsel. Ik kan hen verzekeren van ons gebed en solidariteit.

Bisschop Lode